

8. Sevilla, 20 i 21 de juny de 2002: una cimera amb la immigració com a punt fort

1. Exposició del conflicte

En aquest capítol analitzarem la cobertura informativa de la Cimera dels caps d'estat i de govern de la Unió Europea que va tenir lloc a Sevilla els dies 21 i 22 de juny de 2002. Les notícies analitzades seran només aquelles que tracten sobre els interessos dels 15 països membres de la Unió Europea respecte a la immigració. Concretament, durant la Cimera es van tractar les mesures a prendre amb la immigració irregular.

:: Antecedents

Una de les prioritats de la Cimera era la creació d'una política conjunta per poder lluitar contra l'arribada d'immigració irregular a qualsevol dels països de la Unió Europea d'una manera més eficient, incloent-hi la cooperació judicial entre els Quinze.

Els dies previs a la Cimera de Sevilla va produir-se una divisió d'opinions entre els diferents governs sobre quines havien de ser les mesures de control de la immigració clandestina. Així, van crear-se dos blocs. Un d'ells, encapçalat per Aznar i Blair, defensava obligar els països amb emigració a col·laborar en la lluita contra la migració clandestina si volien mantenir els acords de cooperació i no patir sancions. En l'altra banda, els governs de França, Suècia i, en menor mesura, de Luxemburg i Finlàndia, defensaven que no es podia castigar els països amb emigració per no col·laborar sinó que, per contra, calia donar-los incentius perquè ho fessin. No es va aconseguir arribar a cap acord fins a la mateixa Cimera, on Aznar i Blair van modificar les seves propostes i van arribar a un pacte més proper a les posicions de França i Suècia, on els càstigs als països que no prenguin mesures contundents contra la immigració clandestina quedaven substituïts pel recolzament financer a aquells que les prenguin.

Abans de la Cimera de Sevilla, ja havia començat un procés en diversos països de la UE d'augment de control a les fronteres per evitar la immigració clandestina i de

pressions cap aquells països que no lluiten contra la seva emigració irregular. A finals d'abril, els ministres de Justícia i Interior de la UE, reunits a Luxemburg, aprovaven revisar a la baixa els seus acords de cooperació amb aquells estats que no combatin les màfies de tràfic il·legal de persones o que presumptament deixin sortir de les seves costes vaixells carregats d'immigrants, com Albània i Marroc. A molts dels països membres de la UE es van aprovar noves lleis que introduïen canvis en la seva política d'immigració.

El primer de juny, Dinamarca va aprovar una nova llei d'estrangeria que restringeix els drets a la immigració clandestina i retalla les ajudes als refugiats, a més de dificultar l'obtenció del permís de residència (substitució dels tres anys obligatoris de residència al país per cinc). La llei també suprimeix el dret automàtic de reagrupació familiar i condiona les ajudes estatals fins a després de set anys de residència al país. Als immigrants irregulars se'ls negarà el dret de tramitar sol·licituds i els estrangers a qui se'ls denegui l'entrada al país seran expulsats immediatament, suprimint així el termini de 15 dies contemplat en l'anterior legislació.

L'endemà, el dia dos de juny, el govern alemany va anunciar que extremaria els controls d'entrada pels ciutadans de 22 països i que les dades personals dels viatgers serien compartides amb els serveis secrets. A la llista de països cap els que augmentaria el control s'hi troben Egipte, Iran, Aràbia Saudí, Afganistan, Pakistan o Corea del Nord.

El dia 5 del mateix mes, el Parlament italià va aprovar, enmig d'una gran protesta de l'oposició, una llei que tipificava com a delictes la immigració clandestina i que preveu que es prenguin obligatòriament les empremtes dactilars de tots els immigrants regularitzats. El nou text, conegut amb el nom dels seus dos principals impulsors, Bossi-Fini (Humberto Bossi i Gianfranco Fini), contempla mesures severes contra els immigrants irregulars. Aquests s'arriscaran a complir d'un a quatre anys de presó si són detinguts en territori italià després d'haver estat ja expulsats del país. La llei també endureix les mesures contra els traficants de persones.

El mateix dia, una majoria parlamentària austríaca va aprovar el borrador de la llei que estableix l'obligatorietat d'aprendre alemany a tots els que entren al país a partir de l'1 de gener de 2003 i als residents des de l'1 de gener de 1998. Els

immigrats que al cap de quatre anys no hagin après l'idioma perdran el permís de residència. La llei, però, no afectarà als refugiats.

En el Regne Unit el problema no és tant la immigració clandestina com l'arribada al país de milers d'estrangers que demanen asil polític. Per tallar aquest flux de refugiats, el Ministre d'Interior vol que a tots aquells a qui se'ls negui l'asil i la seva petició es consideri infundada puguin ser deportats immediatament al seu país d'origen o procedència. El expulsats podran apel·lar la petició del govern, però no tindran dret a quedar-se al Regne Unit fins que no s'hagi resolt l'apel·lació.

Val la pena registrar que actualment a la UE hi viuen 18 milions d'immigrants regulars i es calcula que n'hi ha uns altres 3 milions en situació irregular.

Seguint la pauta general de tots els capítols, on veiem procés, actors i problema, abans de començar l'anàlisi de les informacions de premsa, descriurem quins creiem que han de ser aquests elements en el nostre conflicte, així a posteriori podrem saber si les informacions n'han fet el tractament que creiem adequat o han omès algun dels elements.

2. Explicació del corpus

:: Procés

Els governs dels països rics volen controlar la immigració. A partir de l'argument de l'augment dels fluxos migratoris dels últims anys, els països Europeus estan fent unes polítiques d'immigració cada vegada més estrictes. Els exemples més recents els trobem en els casos del gir a la dreta dels governs de Dinamarca, Itàlia o Àustria, citats anteriorment.

A la Cimera de Sevilla es pretén crear una via d'actuació conjunta de la UE. El govern espanyol proposa obligar als països empobrits a col·laborar en el control de la migració clandestina amenaçant-los de patir revisió dels crèdits d'ajuda i fins a suspensions d'acords de cooperació si el grau de col·laboració no és satisfactori pels governs europeus.

L'acceptació de la proposta no és unànime i apareixen discrepàncies en alguns dels governs dels països membres, encapçalats pels de França i Suècia. Finalment, el

govern Espanyol i el dels altres països partidaris de la mesura han de rebaixar les seves propostes per poder arribar a un acord.

:: Actors

Aquest conflicte ve definit pels següents actors:

- Els futurs immigrants i irregulars. Són l'objecte de totes les notícies perquè seran els principals afectats de les mesures que s'estan discutint a la cimera.
- Governos de països amb emigració. A aquests països els anomenarem també a partir d'ara països empobrits, ja que entenem que la seva pobresa està directament relacionada amb la mala gestió dels països europeus durant els anys de colonització i descolonització. Els seus governs són els que es poden veure afectats amb la obligació de col·laborar amb les mesures que marquin els governs de la UE i amb la supressió d'ajudes en cas que les seves actuacions no siguin satisfactòries pels Quinze.
- Determinats sectors de les poblacions d'aquests països empobrits que rebran les conseqüències dels efectes de les eventuais sancions.
- La UE considerada com un tot (Els Quinze). Té el poder de prendre mesures que afectaran els immigrants i als països empobrits. Aquestes mesures són les que es tracten a les diferents notícies.
- Els blocs dins la UE. Entre els governs de la UE sobresurten dues grans postures, una d'elles encapçalada per Aznar i Blair (Espanya i Regne Unit) i l'altra per França, Suècia, Luxemburg i Finlàndia. Com hem explicat abans, la proposta d'Espanya i Regne Unit pretén vincular els acords de cooperació a països empobrits a la col·laboració d'aquests en la lluita contra la immigració clandestina, aplicant sancions, com la revisió de crèdits i la suspensió d'acords de cooperació en cas que no sigui satisfactòria. Per contra, França, Suècia, Luxemburg i Finlàndia no accepten la vinculació de sancions a la col·laboració o no dels països empobrits.
- Altres actors externs al conflicte però que per la seva condició d'experts els seus anàlisis poden tenir un valor informatiu.

:: Problema

Els governs de la UE veuen la necessitat d'un acord conjunt per impedir la immigració clandestina que contingui mesures policials i judicials, ja que individualment les polítiques de cada país no són suficientment eficaces per impedir l'entrada d'immigrants irregulars. A l'hora de començar a dissenyar les línies d'actuació conjunta apareixen discrepàncies entre països que han de ser negociades a la Cimera de Sevilla. Aquestes es concreten en l'aplicació o no de sancions per aquells països empobrits que no ajudin a combatre la migració clandestina. Aquest és el problema que es fa explícit en totes les notícies publicades referents al tema.

Hi ha, però, tota una altra part del conflicte que queda oblidada. Els immigrants clandestins busquen un estatus de regularitzats en un país del nord. En cada país el govern pren mesures que dificulten l'accés a aquest estatus que concediria drets i deures de ciutadà a l'immigrant. L'immigrant és, doncs, un actor important dins el conflicte, però encara que sigui avançar-se en l'anàlisi de les informacions, hem pogut constatar que la discussió entre polítics i immigrants no es fa explícita en cap de les notícies, que es queden exclusivament en les discussions entre els governants.

La causa principal de la immigració és la recerca d'unes millors condicions de vida a causa de les grans diferències econòmiques entre els països del nord i del sud.

Després d'haver senyalat els actors, procés i problema que conformen el conflicte podem passar a la part metodològica.

Malgrat que la Cimera només va durar dos dies, hem analitzat informacions de tot el mes de juny per assegurar-nos d'incloure totes aquelles notícies que, tot i ser prèvies a l'esdeveniment hi estaven relacionades, a més d'aquelles immediatament posteriors que en descrivien les conseqüències. Durant el mes de juny es van publicar moltes peces relacionades amb la Cimera de caps d'estat i de govern de Sevilla així que ens vàrem veure obligades a fer una selecció. En un principi vam descartar totes les peces que no fossin estrictament notícies, com articles d'opinió o entrevistes, de les notícies vam analitzar només aquelles que tractaven la immigració dins la cimera o relacionant-la com a tema principal o destacat, ja que hi havien peces en les que només ocupaven una petita part de la informació. Finalment el nombre de peces analitzades és de 9 pels diaris *Avui* i *El País* i de 12 per *El Periódico* i *La Vanguardia*.

3. Objectius, hipòtesis i metodologia d'anàlisi

:: Objectius

Es objectius del nostre capítol són els generals de tot l'estudi, així, només cal recordar-los breument:

1. Analitzar si la cobertura informativa reflecteix la complexitat del conflicte.
2. Estudiar si el discurs periodístic segueix o obvia les línies del manual d'estil per al tractament per a les minories ètniques.
3. Estudiar si el discurs de les informacions periodístiques reforça o afebleix postulats racistes, xenòfobs o discriminatoris subjacents a la societat.

Basant-nos en aquests objectius hem formulat les nostres hipòtesis, específiques pel capítol de la Cimera de Sevilla:

:: Hipòtesis

1. **Tant els potencials immigrants com els irregulars són passius i no tenen veu, tot i ser l'objecte de les converses.** No apareix la seva veu en cap moment, la seva funció dins les informacions és la de ser la causa del conflicte i per tant l'objecte de les mesures que es discuteixen, però els diaris no els tracten com actors pròpiament dits.
2. **A la immigració fora de quotes se la tracta de forma despersonificada, com una massa uniforme. Generalment se'ls descriu amb connotació negativa.**
3. **S'associa els immigrants amb la delinqüència i la percepció de falta de seguretat ciutadana.**
4. **Cada diari mostra un grau diferent de sensibilització i implicació amb algun dels actors,** a través de l'èmfasi que posa en algunes informacions i de les explicacions que acompanyen a algunes.

5. **El grau de personalització dels governs és diferent segons els diaris.**

Cada publicació tracta de manera més o menys personificada a actors determinats i carrega aquestes personificacions de manera diferent, de manera que poden tenir un sentit positiu o negatiu.

6. **No es parla del conflicte de fons.** Aquest és el que entenem com el conflicte dels immigrants amb els governs dels països rics a l'hora de voler participar de la riquesa d'aquests.

7. **No s'expliquen les actuacions que els països empobrits duen a terme per "combatre la seva emigració irregular" ni els esforços per promoure el seu desenvolupament.** Les informacions parlen que cal un augment de les actuacions d'aquests països però no es cita quin és el seu grau actual d'actuació. Tampoc es parla de les mesures que prenen aquests països per millorar el seu desenvolupament intern, que és l'única solució eficient a llarg termini per acabar amb la immigració irregular.

:: Instrument d'anàlisi

Per fer el buidat de les informacions que ens facilitarà l'anàlisi, hem utilitzat, com en tots els casos, una fitxa que ens ha permès extreure de les notícies aquells elements que ens interessaven per a l'anàlisi. Les preguntes de la fitxa estan pensades poder comprovar amb comoditat si les hipòtesis es compleixen o no. A continuació presentem la fitxa que hem utilitzat per fer el buidatge i un quadre que permet veure clarament quina és la relació de les preguntes i les hipòtesis.

Quadre 1. La fitxa

Publicació	
Data	
Secció	
Autor/a	

Avantítol	
TÍTOL	
Subtítol	

ACTORS		
Quins són els actors que es presenten?		
ACTOR	DESCRIPCIÓ/PRESENTACIÓ	VALORACIÓ
Manquen actors necessaris per l'explicació del conflicte?		
Els actors es generalitzen o es personifiquen?		
A tots els actors se'ls dóna el mateix espai?		

PROBLEMA
Com s'identifica el problema en l'article?
Quin nivell del conflicte s'explica?
S'expliquen les tesis dels diferents actors?

PROCÉS	
Es parla dels països amb emigració?	S'explica quina és la seva col·laboració actual?
S'aporten solucions al problema de la immigració irregular?	

Quadre 2. Les hipòtesis i les preguntes

Hipòtesis	Preguntes
1. Els potencials immigrants i irregulars són passius i no tenen veu, tot i ser l'objecte de les converses.	1.1 Com es descriuen els diferents actors? 1.2 S'expliquen les tesis dels diferents actors?
2. A la immigració fora de quotes se la tracta de forma despersonificada, com una massa uniforme. Generalment se'ls descriu amb connotacions negatives.	2.1 Com es descriuen els diferents actors? 2.2 Es generalitzen o personifiquen? 2.3 Les qualificacions tenen connotacions positives o negatives?
3. S'associa els immigrants amb la delinqüència i la falta de seguretat ciutadana.	3.1 Les qualificacions tenen connotacions positives o negatives?
4. Els diaris prenen posicions diferents davant el conflicte.	4.1 Quins actors del conflicte s'identifiquen en la informació? 4.2 S'expliquen les tesis dels diferents actors? 4.3 Manquen alguns actors? 4.4 Als diferents actors se'ls dóna el mateix espai?
5. El grau de personalització dels governs és diferent segons els diaris.	5.1 Quins actors del conflicte s'identifiquen en la informació? 5.2 Es generalitzen o personifiquen?
6. No es parla del conflicte de fons.	6.1 Com s'explica la gènesi del conflicte? 6.2 Quin nivell del conflicte s'explica?
7. No s'expliquen les actuacions actuals dels països empobrits per combatre la seva emigració irregular ni els esforços per promoure el seu desenvolupament.	7.1 Es parla dels països amb emigració? 7.2 S'explica quina és la seva col·laboració actual? 7.3 S'aporten solucions al problema de la immigració irregular?

4. Resultats

Hipòtesi 1: Tant els potencials immigrants com els irregulars són passius i no tenen veu, tot i ser l'objecte de les converses.

Avui

Per regla general els immigrants són objectes, no actors, perquè no se'ls dóna la paraula, només surten a les informacions perquè seran els principals afectats per les mesures que s'estan discutint a la Cimera, però no es considera que puguin ser un actor d'aquests conflicte i explicar la seva part. Hi ha només una informació on es dóna la paraula a experts Marroquins que afirmen que les mesures que s'estan debatent no són la solució, d'alguna manera expressant la seva postura estant parlant en nom dels immigrants, però no ho fan de forma explícita.

El País

Els immigrants són objectes de les converses de la Cimera, però no es pot dir que siguin actors. No tenen veu per l'absència dels seus representants, que estan exclosos del debat sobre les mesures de control de la immigració que els influiran directament. Tampoc la informació sobre la visita del representant del govern del Marroc a la seu de la UE a Brussel·les compta amb la participació dels immigrants.

El Periódico

Més que actors, hauríem d'anomenar als immigrants objectes, ja que la gran majoria de vegades no tenen veu ni s'explica el conflicte vist des de la seva perspectiva. Amb tot, cal dir que El Periódico fa un esforç per parlar dels immigrants i dels països amb emigració, així trobem, en quatre informacions, petits requadres on s'explica el conflicte des de la pobresa dels immigrants o notícies paral·leles on es parla de l'opinió d'experts respecte les mesures que s'estan debatent. Així trobem un petit text escrit per Joaquim Giol, director del centre d'atenció als immigrants de Girona, on exposa el punt de vista dels nousvinguts, o una columna on un expert en els països del Magrib parla de les conseqüències altament negatives que tindrien les sancions per aquests països.

La Vanguardia

No es pot dir que els immigrants siguin passius quan no han tingut la oportunitat de tenir cap posicionament. Els immigrants no són tractats com actors sinó més aviat com un problema del que tots els polítics parlen com a combatre. Són l'objecte de les converses, i només tenen veu en una ocasió en un quadre que forma part d'una notícia, en aquest cas són descrits de manera humana i amb connotacions positives.

:: Comparació

Veiem que cap de les publicacions considera els immigrants com actors, en tots els casos són objectes de les discussions de la Cimera. *El Periódico*, però, fa un esforç per explicar el conflicte des del punt de vista dels immigrants, donant veu a persones que poden parlar en nom seu o intentant explicar més enllà del conflicte polític a través de notícies. *El País*, en canvi, dóna molta importància al nivell polític del conflicte, que explica amb més detall que les altres publicacions, però manca espai pels immigrants.

:: Reflexió

Entenem que les informacions parlaven de les discussions polítiques i que per tant és lògic que aquestes ocupin la major part de l'espai, però cal buscar fórmules per donar la veu als immigrants i explicar l'origen del conflicte que es discuteix, sense quedar-se exclusivament al nivell polític.

Hipòtesi 2: A la immigració fora de quotes se la tracta de forma despersonificada, com una massa uniforme. Generalment se'ls descriu amb connotació negativa.

Avui

En cap moment es tracta els immigrants com individus o es fa referència a les seves diferències, sempre, doncs, són tractats de forma totalment despersonificada. S'utilitzen termes negatius per descriure'ls, com "il·legals" o "clandestins", usant així diversos termes com a sinònims d'una mateixa categoria, sense tenir en compte el poder categoritzador negatiu d'algunes de les paraules ni les diferències semàntiques entre sinònims aparents.

El País

Els immigrants són tractats de forma generalitzada, com un col·lectiu massificat que rep denominacions variades: immigració il·legal, clandestins, sense papers, etc. Es distingeix força sovint entre els immigrants regulars i els irregulars. En algunes informacions, els mitjans de transport que els immigrants utilitzen per arribar als països de la UE també són valorats negativament, així trobem termes com “vaixells sospitosos”.

A més, els països pobres on s'originen els processos migratoris reben per part d'alguns actors una connotació negativa, com ara “explotadors d'immigrants”, i són associats a comportaments inadequats, a incompliments o a activitat corrupta.

El Periódico

Els immigrants sempre són tractats com un bloc. Depenent de l'autor de les informacions hi ha més o menys cura amb els adjectius que els descriuen. Així, hi ha autors que usen indiscriminadament el terme “il·legals” i d'altres que intenten ometre'l. Amb tot, quan s'utilitza el terme “il·legals” o altres de similars no es fa en contextos que remarquin la negativitat que es projecta sobre el subjecte que l'acompanya. En força ocasions, en lloc d' “il·legal” s'usen termes sinònims desproveïts de càrrega negativa, encara que el terme “il·legal” s'usa sovint en companyia del terme ‘immigració’.

La Vanguardia

Els immigrants són generalitzats i tractats com un grup, sovint referit com “flux migratori”. D'entre els termes que descriuen els immigrants hi trobem els de “immigració il·legal”, “clandestins” o “sense papers”. Tots ells són utilitzats com a sinònims totals, sense fer diferències entre les connotacions afegides que alguns d'ells tenen i que els converteixen en connotadors negatius dels substantius que acompanyen, en aquest cas dels immigrants.

:: Comparació

Tots els diaris tracten els immigrants de forma massificada, sense cap mena de diferències entre ells. En general tots els termes s'utilitzen com a sinònims totals, sense tenir en compte les connotacions negatives que alguns d'ells carreguen. El terme “il·legal”, per exemple el consideren naturalitzat i per fer-ne ús no els

condiciona la càrrega negativa que dóna al substantiu que acompanya. *El País* és el que més quantitat de sinònims utilitza. A *La Vanguardia* és on més hi trobem alguns dels termes utilitzats que sí que desprenen una connotació negativa per a la immigració.

:: Reflexió

Si hi ha consciència de la càrrega que poden tenir les paraules aquesta no queda reflectida en les informacions. Els periodistes haurien de veure que no tots els sinònims tenen el mateix sentit i desprenen els mateixos valors. Una manera d'evitar-los potser seria no tractar només de la visió dels governs que usen termes freds i distants, sinó intentar desplegar un discurs més humanitzat sobre els immigrants.

Hipòtesi 3: **S'associa els immigrants amb la delinqüència i la percepció de falta de seguretat ciutadana.**

Avui

No hi ha una associació directa, però el to que marca totes les informacions porta a aquesta percepció. No només pels adjectius que descriuen als immigrants (termes com "il·legals" es relacionen directament amb la delinqüència), sinó per les continues qualificacions que marquen totes les notícies. Es parla de "lluita contra la immigració il·legal" o "mesures concretes per combatre els sense papers" i moltes altres frases que donen a entendre que les propostes que es discuteixen són una lluita necessària contra l'enemic.

El País

En la majoria de les informacions no s'associa els immigrants amb la delinqüència, però hi ha l'ús de termes com clandestins o il·legals que s'associen amb el que està fora de la llei, per tant estimulen la idea la falta de seguretat ciutadana. Per exemple, la frase "la batalla más agria para la estrategia europea contra la inmigración ilegal" té connotacions negatives. Trobem també una informació on es diu que les persones que "se convierten en un peligro para la seguridad o el orden público tras haber sido condenadas por delitos graves" són les primeres que han de ser expulsades, associant immigrants amb la delinqüència i la percepció de falta de seguretat ciutadana.

El Periódico

No hi ha associació directa però els termes que s'utilitzen per descriure els immigrants "il·legals" i el to de les informacions ("lluita contra la immigració", etc.) relacionen indirectament la immigració amb la delinqüència. Amb tot, cal dir que es fa un esforç per destacar les posicions contràries a la tesi d'Aznar (la que més vol relacionar immigració i delinqüència i proposa solucions policials) de manera que en moltes notícies es donen àmpliament les posicions dels caps de govern contraris i s'utilitzen adjectius que deslegitimen el govern espanyol com "Persson [cap d'estat Suec] demana "molt de compte" als governs que vinculen immigració i delinqüència" (amb clara referència a Aznar), "els diputats critiquen la presidència espanyola" o es qualifica la proposta espanyola de "repressora".

La Vanguardia

Els immigrants són distingits entre legals i il·legals. No hi ha una associació directa dels immigrants amb la delinqüència, però sí que hi ha associacions amb la percepció d'alarma social. L'ús de termes com "flujo imparable de sin papeles, corrientes de clandestinos" reforça la idea de que ells representen un dany per la societat i que la seva arribada ha de ser controlada i reprimida. L'ús d'adjectius com clandestins o il·legals no està fet amb una voluntat de prejudici en la majoria de les informacions, amb tot, trobem exemples on aquests termes es tornen clarament pejoratius. En la informació del govern danès es vincular explícitament immigració i delinqüència dient que els immigrants són el principal motiu de l'augment de la inseguretat ciutadana. En general, el tracte que les informacions donen als immigrants regularitzats és més respectuós que per els que estan en situació irregular.

:: Comparació

En general, no hi ha una associació directa entre immigrants i delinqüència o manca de seguretat ciutadana, encara que aquesta relació es fa de forma indirecta pels termes bèl·lics que s'utilitzen contínuament en les informacions. *El Periódico* malgrat aquest to general, fa un esforç per ressaltar les opcions contràries a la postura d'Aznar, que són les que tenen menys to de lluita. *El País* també mostra que la proposta d'Aznar no és acceptada per tothom i utilitza un to més neutre, que relaciona menys els immigrants amb la delinqüència i la manca de seguretat

ciutadana. Per contra, a *La Vanguardia* es reforça l'enfocament d'Aznar i l'associació s'arriba a fer de forma directa en alguna ocasió.

:: Reflexió

Els periodistes utilitzen el vocabulari dels polítics i aquest és un vocabulari bèl·lic, que reflecteix lluita, defensa... promou la idea que cal combatre un enemic. És un vocabulari que reforça el discurs que fomenta la idea de la inseguretat ciutadana.

Hipòtesi 4: **Cada diari mostra un grau diferent de sensibilització i implicació amb algun dels actors.**

Avui

Tot i que es recullen les diferents opcions i discrepàncies dels governs de la UE, el protagonista absolut del conjunt d'informacions és Aznar. Totes les notícies giren al voltant de la seva proposta i se'n destaquen els passos que va fent. Fins i tot en aquelles on es vol parlar de les posicions contràries es fa a través de la proposta d'Aznar i se'l posa a aquest (o Blair) com a protagonista.

El País

A l'actor que dóna més importància és a la UE considerada com un tot. Quan parla dels governs dels Quinze dóna informació equilibrada dels dos blocs que sorgeixen, fent explícites les postures de cada actor i la seva posició política. Així, els ministres d'interior són actius, en la mesura que són representants dels governs dels països de la UE. Aznar té veu política pròpia, però apareix també com el pare de les dures tesis amb propostes per fer front a la immigració. Tony Blair és presentat com el gran aliat de Madrid. Per altra banda, Jacques Chirac és presentat com el rival d'Aznar que té una postura prudent per no acceptar les seves tesis. El diari utilitza cites de diversos actors per desacreditar la proposta del president espanyol. Entre altres, el Ministre d'Exteriors Francès, Villepin, afirma que "els països rics no poden amenaçar els pobres, o la Secretària Britànica d'Estat de desenvolupament, Clare Short, diu que és "repugnant" parlar de càstig als països amb emigració.

El Periódico

El to de les informacions es distancia de la proposta del govern espanyol, hi ha un èmfasi clar en destacar la veu dels immigrants o si més no, en mostrar aquelles

veus que estan en contra de les mesures de càstig i exclusivament policials que es proposen.

La Vanguardia

El govern espanyol és el protagonista màxim de les informacions, és qui rep més espai en la cobertura informativa junt amb aquells que defensen les seves tesis. Les tesis del grup encapçalat pel govern francès són respectades, però amb un tractament diferenciat respecte les d'Aznar. Les teories i el representant espanyol són valorades ("Aznar reiteró su rechazo a determinadas actitudes "hipócritas" y "demagogas" que todavía se observan en algunos países europeos"), mentre que el representant francès és menyspreat. Àfrica, Marroc i Algèria són citats de forma negativa per ser els amics de Chirac.

:: Comparació i reflexió

En les quatre publicacions hi queden reflectides diferents posicions. *El País* i *El Periódico* es distancien del govern espanyol i potencien l'opció contrària a Aznar. *L'Avui* no es posiciona especialment a favor del govern espanyol però tampoc fa esforços per distanciar-se'n. Aznar és el protagonista de les informacions perquè és l'actor més proper i del que és més fàcil fer-ne un seguiment i aconseguir-ne informació. *La Vanguardia* és la veu més propera a Aznar, que és el protagonista absolut de les notícies. Ridiculitzen Chirac per la seva postura contrària al president espanyol i insinuen que són els altres els que s'han d'adaptar a la postura espanyola.

Hipòtesi 5: **El grau de personalització dels governs és diferent segons els diaris.**

Avui

Es convenint la personificació i la generalització dels autors, tot i que la fórmula majoritària és la de personificar, ja sigui amb el nom del polític o amb el govern que representa. Els governs secundaris com els de França o Suècia, es troben més generalitzats (se'n fa referència amb el nom del país), mentre que els protagonistes (sobretot l'espanyol) està majoritàriament personalitzat, tot i que en alguns casos també se'l cita de forma generalitzada, per exemple com a "Espanya".

El País

Els governs d'Espanya, Regne Unit, Itàlia i Alemanya, que són els qui defensen les tesis de les sancions, reben un tractament amb més personificació que els governs dels altres països. Aznar i Blair són els dos personatges més personificats. Es refereixen a Aznar com a “cap del govern espanyol”, “president espanyol” o “president de torn de la UE”, mentre que els altres representants són generalitzats pel nom dels seus països.

El Periódico

En general, els governs estan descrits combinant la generalització (dient el nom del país quan l'actor és el govern) i la personalització, ja sigui anomenant el govern o la persona concreta. La persona s'acostuma a utilitzar per adjudicar declaracions i el govern o país per quan es parla de propostes. El govern espanyol té un grau de personalització lleugerament superior als altres, però cal tenir en compte que és protagonista de més informacions, se li dóna, per tant, la veu més vegades i així es multipliquen les maneres de definir-lo.

La Vanguardia

Es personifica amb més freqüència al govern espanyol i Aznar rep un tractament distingit, personificat en la seva persona i com a representant d'Espanya: “presidència espanyola, “número u del govern”, “la presidència”, entre d'altres. El govern francès és el segon més personificat, per estar en discordança amb les propostes del govern espanyol, així, Jacques Chirac és descrit com “neogaullista” o “el president gal”. A continuació trobem els governs del Regne Unit, Itàlia i Alemanya, que coincideixen amb els que, en diferents graus, van recolzar la proposta espanyola. Els altres representants són anomenats amb el nom del seu país d'origen.

:: Comparació

En tots els diaris l'actor més personificat és sempre el govern espanyol. En *El País*, Aznar apareix gairebé sempre a les informacions junt amb Tony Blair, formant un bloc amb una única opinió, per contraposició Chirac s'acompanya de Villepin, el ministre d'exterior francès. En els altres diaris aquests blocs no existeixen i Blair i Villepin perden el protagonisme que tenen en les informacions de *El País*.

:: Reflexió

Clarament podem dir que el grau de personificació dels actors és més alt pel govern espanyol i per aquells governs que estan d'acord amb les tesis d'Aznar. Ara bé, caldria estudiar les raons d'aquesta personificació, és per la seva postura? O potser pel fet que es tracta de països més propers al nostre, dels que en coneixem millor els seus dirigents? Respondre aquestes preguntes escapa a l'abast del present estudi.

Hipòtesi 6: **No es parla del conflicte de fons.**

Avui

La gènesi del conflicte s'explica com la necessitat dels governs de la UE de prendre mesures col·lectives contra la immigració irregular perquè aquesta no es pot frenar amb mesures independents de cada país. Es parla de mesures policials i repressores que han de frenar l'entrada d'immigrants irregulars, però no es parla del conflicte de fons ni de quines han de ser les mesures per mitigar-lo des de l'arrel (ajudes al desenvolupament...).

El País

En unes poques informacions es parla de l'existència de països rics i pobres, però no de maneres de disminuir aquestes diferències en el repartiment de la riquesa que reduirien la necessitat d'emigrar a les persones dels països empobrits. La gènesi del conflicte l'expliquen en la búsqueda d'una política comú d'immigració a la UE i es centren en les negociacions polítiques dels diversos governs per arribar a un acord. No s'explica el perquè de la immigració, sinó les mesures que cal aprovar per a l'expulsió d'immigrants irregulars a la UE.

El Periódico

En la majoria de les informacions s'identifica el conflicte com la necessitat que la UE té de frenar la immigració irregular pels seus propis beneficis econòmics i de seguretat. Així, les mesures que es proposen són estrictament policials i repressives. En algunes notícies, però, es veu l'interès de mostrar al lector que hi ha un conflicte de fons que és la pobresa dels països amb emigració, i que si no s'intenta posar solucions a aquest conflicte no s'acabarà la immigració irregular.

La Vanguardia

No es parla del conflicte de la immigració en la seva totalitat. Es limiten a tractar el tema des del prisma europeu, on cal buscar un pla conjunt per combatre la immigració irregular i no debatre les causes o mesures que podrien ajudar els països amb emigració a reduir aquest flux.

:: Comparació

Amb l'excepció d'*El Periódico* que en diverses notícies intenta explicar la magnitud real del conflicte, els altres diaris es queden en la necessitat de protecció de la UE i aquesta és la causa que donen al conflicte que sorgeix arran de la Cimera.

:: Reflexió

Igual que hem dit en les conclusions de la primera hipòtesi, entenem que el conflicte explícit que s'explica en les informacions és de caire polític i que, per tant, és lògic que aquest sigui el nivell que ocupi més espai. Caldria, però, buscar les fórmules per explicar les raons últimes de la immigració i no només com combatre-la posant en qüestió el plantejament que adopten els Quinze.

Hipòtesi 7: **No s'expliquen les actuacions que els països empobrits duen a terme per “combatre la seva emigració irregular” ni els esforços per promoure el seu desenvolupament.**

Avui

No, en cap moment. Només es parla de les mesures que els països de la UE els obligaran a adoptar un cop s'hagin aprovat els acords que s'estan discutint.

El País

En cap moment són presentades les mesures que els països empobrits prenen per reduir la seva emigració irregular. Només són presentades les mesures que la UE voldria que aquests països adoptessin pel control de la seva emigració. Ni en la informació en què el protagonista és el Marroc es parla de quina és la seva col·laboració actual per reduir l'emigració

El Periódico

No, en cap moment, només es parla que la col·laboració d'aquests països hauria d'augmentar. En una notícia s'explica que el nombre de detencions a l'estret ha disminuït i ho atribueix a l'augment de control des del Marroc, però no explica quin és el nivell d'aquest control ni de quina manera es fa.

La Vanguardia

No s'explica quina és l'actuació dels països empobrits per disminuir el nombre d'immigrants que surten de les seves fronteres, però s'afirma que aquests països no col·laboren en impedir l'arribada d'irregulars a les costes europees. Només en una informació es parla d'alguna de les actuacions del Marroc. L'actual col·laboració marroquí és explicada per l'augment de control a les fronteres que ha portat a una disminució del nombre de pateres que arriben a la costa espanyola.

:: Comparació

En cap de les publicacions s'expliquen les mesures actuals que els països amb emigració duen a terme per frenar-la. A *La Vanguardia* i *El Periódico*, però, hi ha una informació on, tot i no explicar gaire concretament quina és la col·laboració del Marroc, diu que aquesta ha augmentat, demostra, d'aquesta manera, que si que hi ha algun tipus de col·laboració i d'actuacions per disminuir l'emigració.

:: Reflexió

Tots els diaris donen per suposat que els països amb emigració han de col·laborar amb els governs europeus per tal que aquesta no es produeixi de forma irregular. Cap publicació es planteja que aquesta països poden tenir altres tasques més prioritàries, com la lluita contra la pobresa, que a més poden ser maneres més eficaces de lluitar contra la emigració irregular que amb mesures policials.

5. Consideracions sobre els objectius i recapitulació general

Arribats a aquest punt és hora de veure quins són els resultats del nostre capítol respecte els objectius generals de l'estudi:

Primer objectiu: **Analitzar si la cobertura informativa reflecteix la complexitat del conflicte**

La cobertura informativa no reflecteix el conflicte en la seva complexitat ja que es queda només en la part institucional, però s'oblida del conflicte de fons, dels immigrants i del perquè de la immigració irregular. No parlen de les diferències en el repartiment de la riquesa i del fet que la immigració és una resposta a la cerca d'aquesta riquesa per part dels que no en tenen. Així, s'hagués vist que la solució a la immigració irregular no passa per mesures policials i de blindatge de fronteres, ni per càstigs i amenaces als països pobres, sinó que es troba en l'eradicació de la pobresa i en un major grau d'igualtat en els nivells de vida més gran entre països.

Per explicar aquest nivell del conflicte calia que els immigrants i els països amb emigració fossin realment uns dels actors, cosa que no ha passat ja que al quedar-se només en el nivell politicista —debat entre dirigents polítics i europeus— aquells es trobaven fora de les disputes i sense veu.

Segon objectiu: **Estudiar si el discurs periodístic segueix o obvia les línies del manual d'estil per al tractament de les minories ètniques.**

El tipus d'informacions fetes per el conflicte de la Cimera de caps d'estat i de govern de Sevilla no afecta tots els punts del *manual d'estil sobre el tractament de les minories ètniques als mitjans de comunicació social* elaborat pel Col·legi de Periodistes de Catalunya, però d'aquells punts que sí que són pertinents no es segueixen les recomanacions del manual en els discursos de les diferents publicacions.

Aquests punts són, el número 2 (Cal evitar les generalitzacions, els maniqueïsmes i la simplificació de les informacions (...)), com hem anat dient, els immigrants són en tots els casos tractats com una gran massa sense anomenar-ne cap mena de diferència. El nº 4 (Equanimitat en les fonts d'informació (...)) s'han de potenciar les pròpies de les minories ètniques (...), no es segueix perquè ja hem vist que no es dóna veu als immigrants per explicar les raons que els porten a marxar de manera irregular. El nº 6 (Militància periodística: cap a una multiinterculturalitat enriquidora per tots. La potenciació de les informacions en positiu), deixant *El Periódico* com a excepció, no trobem aquesta militància en les informacions que, ja hem comentat,

moltes vegades, conscientment o no, donen valors negatius als immigrants i en destaquen només la part problemàtica.

Tercer objectiu: **Estudiar si el discurs de les informacions reforça o afebleix postulats racistes, xenòfobs o discriminatoris subjacents a la societat.**

El discurs no és el mateix en tots els diaris, mentre que alguns reproduïen el discurs oficial (ja sigui per omissió d'un discurs alternatiu o de manera explícita) que reforça els postulats discriminatoris, en d'altres, especialment *El Periódico*, es veu una posició a favor dels immigrants, tot i que se'ls escapen termes en el to general de les informacions que potencien la idea contrària.

Per acabar només ens queda fer èmfasi, una vegada més, en els resultats més importants de l'anàlisi.

Durant el conflicte de la cimera de Sevilla, les informacions se centren, en molts casos únicament, en el nivell institucional del conflicte, en les diverses postures que apareixen en els governs de la UE respecte quines han de ser les mesures a adoptar per tal d'obligar als països amb emigració perquè col·laborin a frenar-la. No s'arriba al nivell profund del conflicte, on es troben les causes reals de la immigració irregular i que és el repartiment desigual de la riquesa entre els diferents països.

Com que el nivell que es tracta és el politicista, és a dir, el de la política institucional, els immigrants i els països amb emigració, parts fonamentals del conflicte, es queden fora del focus de les informacions i no se'ls dona veu.

Entenem que la redacció periodística requereix l'ús de sinònims per no fer-se repetitiu amb un mateix mot, però cal prendre consciència que no totes les paraules tenen la mateixa càrrega i que algunes comporten connotacions negatives per als qui defineixen. Així, caldria evitar l'ús de mots com il·legals o clandestins, ja que erosionen la imatge dels immigrants donant a entendre que estant comenten un acte fora de la llei, equiparant-los, per tant, a delinqüents.

No s'expliquen les mesures que duen a terme els països amb emigració per combatre la seva pobresa i augmentar el seu grau de desenvolupament. Es dona a

entendre, però, que aquests han de col·laborar amb els governs de la UE i complir les mesures que aquests els imposin, sense preguntar-se si són prioritàries pels països empobrits ni quines repercussions poden portar-los.